

KONFERENCE A AKTIVITY GEOGRAFŮ

The 8th EUGEO Congress on the Geography of Europe

Ve dnech 28. června až 1. července 2021 se konal již 8. kongres Asociace evropských geografických společností (*Association of European Geographical Societies*, EUGEO; viz též <http://eugeo.eu/>), který hostila Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy ve spolupráci s Českou geografickou společností. Kongres EUGEO je pravidelnou mezinárodní konferencí, která se koná každé dva roky v jiné evropské zemi. Minulé akce se konaly například v Římě (2013, Itálie), Budapešti (2015, Maďarsko), Bruselu (2017, Belgie) a Galway (2019, Irsko). Po akcích pořádaných Mezinárodní geografickou unií se jedná o jedno z nejvýznamnějších pravidelně konaných geografických setkání. České geografické společnosti byla jako členské organizaci EUGEO nabídnuta možnost pořádat kongres prostřednictvím oslovení Tadeusze Siwka, zástupce České geografické společnosti při EUGEO a člena Národního geografického komitétu. Tato nabídka navazovala na předcházející snahy o uspořádání Regionální konference IGU v roce 2018 koordinované předsedou Národního geografického komitétu Vitem Vilímkem.

Vlastní přípravy konference zajišťoval organizační výbor skládající se jak ze zástupců hostitelské instituce, tak jednotlivých regionálních poboček ČGS: Zdeněk Kučera (předseda organizačního výboru; Univerzita Karlova), Dana Fialová (místopředsedkyně organizačního výboru; Univerzita Karlova), Zdeněk Boudný (tajemník organizačního výboru; Univerzita Karlova), Jan D. Bláha (Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem), Veronika Kapustová (Ostravská univerzita), Martin Kebza (Západočeská univerzita v Plzni), Jaromír Kolejka (Masarykova univerzita), Stanislav Kraft (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), Martin Ouředníček (Univerzita Karlova), Radim Perlín (Univerzita Karlova), Irena Smolová (Univerzita Palackého v Olomouci), Michal Vančura (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), Kamil Zágoršek (Technická univerzita v Liberci).

Odbornou úroveň programu kongresu pak garantoval početný vědecký výbor složený ze zástupců jednotlivých geografických společností sdružených v asociaci

Za každou úspěšnou konferencí je vždy mnoho práce početného týmu nadšených a ochotných lidí.
Foto: Dana Fialová.

EUGEO: Tadeusz Siwek (předseda vědeckého výboru; viceprezident ČGS a člen Národního geografického komitétu), Pavel Chromý (prezident ČGS), Vít Vilímek (předseda Národního geografického komitétu), Jaromír Kolečka (člen Národního geografického komitétu), Asya Bogoeva (Bulharsko), Thomas Borén (Švédsko), Konrad Czapiewski (Polsko), Elena Dell'Agnese (Itálie), Rubén C. Lois González (Španělsko), Marina Frolova (Španělsko), Francisco Klauser (Švýcarsko), Eva Konečník Kotník (Slovinsko), Zoltán Kovács (prezident EUGEO, Maďarsko), Bernhard Köppen (Německo), Dovilė Krupickaitė (Litva), Antoine le Blanc (Francie), Henk Ottens (Nizozemsko), Leo J. Paul (Nizozemsko), Ana Pejdo (Chorvatsko), Maria Pigaki (Řecko), Jean-Robert Pitte (Francie), Kathy Reilly (Irsko), Marin Rusev (Bulharsko), Joe Smith (Spojené království), Massimiliano Tabusi (Itálie), Ladislav Tolmáči (Slovensko), Manuel Valenzuela (Španělsko), Christian Vandermotten (Belgie).

Hlavní téma kongresu znělo *Udržitelné geografie v srdci Evropy (Sustainable Geographies in the Heart of Europe)* a odkazovalo jak ke komplexitě geografického prostředí, tak na rozmanitost oboru geografie. K účasti na kongresu byli zváni fyzičtí i humánní geografové, kartografové a další odborníci. Určitou výzvou pro organizátory bylo, že v době ovlivněné restrikcemi v souvislosti s epidemií covid-19 kongres probíhal v hybridní formě a každý účastník si tedy mohl zvolit,

zda se zúčastní kongresu přímo na místě v Praze, nebo pouze prostřednictvím vzdáleného přístupu. Ať už si účastníci zvolili jakýkoli způsob svého zapojení, měli vždy přístup k celému vědeckému obsahu kongresu, a to i zpětně k nahrávkám jednotlivých již proběhlých přednášek. Organizační a technické řešení hybridní formy kongresu zprostředkovaly Guarant International a Tri.

Během 8. kongresu EUGEO, jehož se zúčastnilo celkem 357 delegátů (113 prezenčně, 244 vzdáleně) ze 34 nejen evropských zemí, zaznělo ve čtyřech jednacích dnech téměř 300 příspěvků. Mezi nimi pak tři plenární přednášky, které v průběhu kongresu přednesli Vít Vilímek (Univerzita Karlova) na téma *Physical geographical research in the Peruvian Andes*, Jerzy Bański (Polish Academy of Sciences) na téma *The contemporary face of human geography: Organisational structure and research directions* a Heinz Veit (University of Bern) na téma *Late Pleistocene glacier and climate variations and early human occupations at high altitudes in the Bale Mountains, Ethiopia*.

Vědecký program byl, mimo plenárních přednášek a posterové sekce, rozdělen do 44 tematicky zaměřených sekcí, z nichž 30 bylo navržených samotnými účastníky. Sekce byly v každém jednacím dni rozčleněny do několika 90minutových bloků. V různorodých kontextech se věnovala pozornost jak tradičním, tak relativně nově studovaným tématům, mezi nimi udržitelnosti z mnoha různých pohledů, environmentálním rizikům, dopadům změn klimatu na společnost, zdraví a otázkám spojeným s epidemií covid-19, geografickému myšlení, politické geografii, geopolitice a evropské integraci, regionálnímu rozvoji, urbánní geografii a suburbanizaci, proměnám krajiny a venkova, cestovnímu ruchu a dědictví, geografickému názvosloví apod. Šíře diskutovaných témat byla značná. Co konferenci zcela jednoznačně charakterizovalo, byla interdisciplinarita vycházející ze samotné podstaty geografie.

Odborný obsah konference vhodně doplnil bohatý společenský program, který zahrnoval obligátní úvodní recepci a konferenční večeři. Závěrem nezbyvá než poděkovat všem zúčastněným za jejich příspěvek k bohatému odbornému programu a k hladkému průběhu kongresu v nejisté době poznamenané mnoha omezeními.

Zdeněk Kučera, Dana Fialová, Zdeněk Boudný

IGU-CGE Conference 2021:

Celosvětová konference o geografickém vzdělávání v Praze

Vrcholným setkáním celosvětové odborné komunity zabývající se problematikou geografického vzdělávání jsou již tradičně konference každoročně organizované Komisí geografického vzdělávání při Mezinárodní geografické unii (IGU-CGE). Pro pořádající instituci je organizace těchto konferencí vždy známkou určité prestiže.

Část delegátů konference při prohlídce historických prostor Karolina. Foto: Martin Hanus.

Česká didaktika geografie zažívá v posledním desetiletí zásadní kvalitativní i kvantitativní rozvoj, a to jak v rovině empirické, tak také aplikační. To se odráží i v aktivitě českých didaktiků na mezinárodním poli, což je pozitivně reflektováno zahraniční komunitou. Tento „vzestup“ mimo jiné umožnil úspěšně se ucházet o pořádání velkých konferencí. A tak, po několikaletém úsilí, bylo v roce 2017 přisouzeno pořádání konference IGU-CGE v roce 2020 Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy (PřF UK).

Podobně jako u všech podobných akcí v loňském i letošním roce, i do příprav této konference vstoupila celosvětová pandemie. Nejprve zapříčinila odložení konference na rok 2021, a následně změnila i formát konference. Členové organizačního výboru si byli vědomi důležitosti nejen vědeckého programu konference, ale také neformálního setkávání a „sítování“ komunity v kuloárech. Proto se rozhodli neuspořádat konferenci čistě v online formě, ale ve formě hybridní, která účastníkům umožnila volbu mezi osobní a online účastí dle aktuální situace v daném regionu, zemi či instituci.

S vědomím nutnosti spolupráce a vytváření mezinárodních výzkumných týmů v oblasti geografického vzdělávání bylo také zvoleno hlavní téma konference *Making connections: Cooperation and networking in geography education*. Toto téma bylo naplněno mnoha konferenčními příspěvky, například:

- došlo k propojení vědeckých poznatků a každodenní školní praxe,
- byl předložen rámec na podporu spolupráce mezi výzkumníky studujícími školní kurikula v několika zemích,
- bylo upozorněno na spojitost mezi nerovnostmi ve výsledcích studentů a nerovnostmi ve vzdělávacích příležitostech,
- byla prezentována spojitost mezi „powerful knowledge“ a rozvojem sociální spravedlnosti ve výuce,
- byly předloženy přesvědčivé argumenty, že „powerful learning“ vyžaduje propojení akademické geografie a školní geografie se studentskými geografiemi,
- konference podpořila vytváření sítí mezi začínajícími výzkumníky,
- konference rozšířila spolupráci a vytváření sítí mezi výzkumníky v oblasti vzdělávání pro udržitelný rozvoj, vzdělávání učitelů, využití geoprostorových technologií a médií atp.

Konference proběhla na pražském Albertově (a zároveň ve virtuálním prostředí) od 10. do 13. srpna a byla spolupořádána katedrou sociální geografie a regionálního rozvoje (Centrem geografického a environmentálního vzdělávání) PřF UK a Sekcí geografického a environmentálního vzdělávání České geografické společnosti. Akce se zúčastnilo téměř devět desítek delegátů, přičemž přibližně jedna třetina z nich prezenčně a dvě třetiny online. Vědecký program čítal přes 70 příspěvků (prezentací, panelových diskuzí, workshopů či posterů), které zcela vyplnily čtyři dny konference.

Hlavní plenární přednášky přednesli:

- Tine Béneker (Utrecht University, Nizozemsko): *Connecting everyday knowledge to school knowledge and scholarly knowledge*,
- Michael Solem (Texas State University, USA): *School geography, achievement, and education debts: What do we owe young people?*

Obě plenární přednášky byly nahrávány a jsou dostupné na internetových stránkách IGU-CGE: www.igu-cge.org.

Pro delegáty účastníci se osobně byl vědecký program doplněn programem společenským: icebreakerem (neformálním úvodním posezením), prohlídkou Prahy (možnost volby mezi tradiční prohlídkou a netradičním programem organizace Pragulic) a konferenční večeří v historických prostorách Karolína. Online delegáti pak plně využili konferenčních „virtuálních kanálů“ k bohaté diskuzi daleko nad rámec programu konference.

Dle odezvy od delegátů i řídícího výboru IGU-CGE byla konference hodnocena nadmíru pozitivně, za což patří díky všem členům organizačního i vědeckého výboru. Nadto, hladký průběh hybridního formátu konference (který byl vyzkoušen poprvé v historii konferencí IGU-CGE) otevřel diskuzi o vhodnosti využití tohoto formátu konferencí i pro „standardní“ konference pořádané v době „pocovidové“.

17. historickogeografická konference s podtitulem

Živá voda v historických krajinách

Výzkumné centrum historické geografie (Historický ústav AV ČR a Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy), Komise pro historickou geografii a Sekce historické geografie a environmentálních dějin ČGS připravily na středu 20. ledna 2021 tradiční akci pro všechny příznivce historické geografie – v pořadí již sedmnáctou historickogeografickou konferenci. Vzhledem k problematické epidemické situaci se však ani lednové ani náhradní květnové historickogeografické setkání v prostorách pražského Albertova uskutečnit nemohlo. Byla by však škoda plánovanou konferenci zcela zrušit, a tak se organizátoři uchýlili k náhradnímu řešení. Konference proběhla bez osobní účasti zájemců, zcela v online podobě v prostředí webových stránek Výzkumného centra historické geografie (www.historickageografie.cz).

Formou komentovaných powerpointových prezentací byly představeny všechny přihlášené příspěvky a postery k letošnímu tématu *Živá voda v historických krajinách*. Celkem 21 příspěvků bylo tematicky rozděleno do čtyř bloků. Tématu vody a jejímu významu pro utváření krajiny se věnovaly v celé šíři – od vodního hospodářství v různých podobách, přes názvoslovnou problematiku hydronym, využití pro cestovní ruch až po odraz vodních toků v různorodých historických pramenech. Příspěvky doplnilo také pět posterů zpracovaných též v elektronické podobě.

Konference odstartovala v plánovaném náhradním termínu ve středu 19. května a na webu Výzkumného centra historické geografie je dostupná dodnes. V prvních dnech ji doprovázela i doplňující soutěž o geografické ceny, kterou již tradičně připravil Zeměměřický úřad. Během několika týdnů konferenci navštívilo až neuvěřitelné množství zájemců. Vybrané příspěvky mají několik desítek zhlédnutí, nejvyšší počty se však vyšplhaly až do několika set. Příspěvek s názvem *Životadárné vody Klostermannovy Otavy jako jeden z ústředních prostorů pro záchranu lososa labského v 70.–90. letech 19. století* byl (ke dni 10. 7.) navštíven dokonce 808krát. Uvedené počty dokazují, že ani nepříznivá situace nezabránila zájemcům o historickou geografii se zúčastnit každoroční akce, byť bez osobního setkání a přátelských diskuzí nad jednotlivými tématy. Příspěvky v elektronické podobě poslouží i do budoucna jako inspirace pro další výzkumy, ale i jako propagace tohoto oboru.

Závěrem nezbyvá než poděkovat celému organizačnímu týmu za realizaci akce, ale především také všem účastníkům, kteří se nebáli zapojit, přihlásit své příspěvky a postery nebo se pasivně zúčastnit konference i v této nepříznivé situaci. Pevně věříme, že v lednu roku 2022 se při 18. ročníku historickogeografické konference sejdemé již opět tradičně na Přírodovědecké fakultě. Tématem konference budou krajinné změny, které zasáhly větší územní celky v různých časových obdobích.

Martina Tůmová